

DIARI DE SESSIONS DEL PARLAMENT DE CATALUNYA

Sèrie P - Número 67 / IV legislatura /

Dimecres, 3 de novembre de 1993

Ple del Parlament

Presidència del Molt Honorable Sr. Joaquim Xicoy i Bassegoda

Sessió plenària núm. 39

Primera reunió

SUMARI

La sessió s'obre a tres quarts de set de la tarda.

Debat sobre l'orientació política general del Consell Executiu (Punt únic de l'ordre del dia.)

Exposició: President de la Generalitat (p. 0000).

Un canvi de vessant (p. 3297).

La situació europea (p. 3297).

Un canvi estructural (p. 3298).

Un esforç de lucidesa (p. 3298).

La situació a Espanya (p. 3299).

La necessària recuperació dels valors morals (p. 3300).

El progrés dels anys 80 a Catalunya (p. 3301).

El que hem de fer (p. 3301).

La necessitat de cohesió social (p. 3302).

La política econòmica espanyola (p. 3302).

SUMARI (2)

El projecte de pressupost de la Generalitat (p. 3303).
L'impuls principal per anar endavant (p. 3304).
L'acord de la cessió del 15% de l'IRPF (p. 3304).
La prioritat del tema autonòmic (p. 3304).
La Constitució i l'heterogeneïtat autonòmica (p. 3306).
La possibilitat d'un diàleg més clar (p. 3306).
Una nova negociació autonòmica (p. 3307).
Un desplegament alternatiu de l'Estatut (p. 3308).
Els elements amb què comptem per superar la crisi (p. 3308).

Aquesta publicació és impresa en paper 100% reciclat, en compliment del que estableix la Resolució 124/III del Parlament, sobre la utilització del paper reciclat en el Parlament i en els departaments de la Generalitat, adoptada el 30 d'abril de 1990.

SESSIÓ PLENÀRIA NÚM. 39.1

La sessió s'obre a tres quarts de set de la tarda. Presideix el president del Parlament, acompanyat de tots els membres de la Mesa, la qual és assistida per l'oficial major i la lletrada Sra. Andreu.

Al banc del Govern seu el president de la Generalitat, acompanyat de tot el Govern.

Ordre del dia

– Debat sobre l'orientació política general del Consell Executiu.

El Sr. PRESIDENT: Comença la sessió.

Abans d'entrar en l'ordre del dia, aquesta presidència vol fer constar en acta el sentiment de la cambra pel recent traspass del senyor Gonçal Ibars i Meseguer, diputat que fou del Parlament de 1932 i el darrer supervivent d'aquell Parlament.

Debat sobre l'orientació política general del Consell Executiu

D'acord amb l'article 123 del Reglament, aquesta sessió tindrà un únic punt de l'ordre del dia, que és el debat sobre l'orientació política general del Consell Executiu. Té la paraula el molt honorable senyor president de la Generalitat.

El Sr. PRESIDENT DE LA GENERALITAT (Jordi Pujol i Soley): Molt honorable senyor president, senyores i senyors diputats, d'acord amb el que preveu el Reglament d'aquest Parlament, em presento davant de la cambra per iniciar el debat de política general que preceptivament s'ha de fer cada any.

En el debat de política general de fa dos anys els vaig parlar que estàvem en un canvi de vessant; vaig dir que una època s'estava acabant i que n'iniciàvem una altra. Avui això no només és més evident que fa dos anys, sinó que ha pres un caire més preocupant del que aleshores tenia. Estem entrant en un territori més incert que el que hem recorregut durant aquests anys darrers.

Dedicaré la primera part del meu discurs a analitzar aquest nou territori, però abans cal, ni que sigui molt breument –i serà molt breument–, recordar el territori o el temps que deixem enrere. Molt breument. Els últims anys, en general, han estat bons per a Catalunya, amb l'excepció, en part, de l'evolució de l'autonomia. D'això, i del tema nacional, en parlaré a la segona part del meu discurs.

Però pel que fa a la creació d'infraestructures, a l'elevació del nivell de vida, a la modernització del país, a la millora dels serveis, al prestigi internacional, a la millora en quantitat i qualitat dels serveis socials, en això i en moltes altres coses no hi ha dubte que hi ha hagut un gran progrés.

També és evident que ha estat i és bona la convivència entre els ciutadans de Catalunya. Tot això és tan evident que no crec que calgui donar-ne dades.

Per tant, simplement em limito a fer una afirmació que voldria que no em prenguessin com a partidista, i que no cal, perquè realment això ha estat el resultat del treball i de l'esforç de molta gent i de molt diversa i de molts sectors polítics –de tots, poc o molt–, una afirmació –ho repeteixo–: Catalunya pot sentir-se satisfeta en molts aspectes del que ha fet durant la dècada dels vuitanta i començament dels anys noranta. Val a dir que tot això es va produir en un context favorable a Espanya i a Europa. Això no treu mèrit a l'acció que Catalunya i tota la seva societat ha fet, però cal tenir-ho present a l'hora de fer balanç i, sobretot, a l'hora d'esbrinar el futur.

Perquè ara, què passa? Ara passa que la direcció del vent ha canviat, i això no ens ha d'espantar perquè –altres cops ja ho he dit– les regates de vegades es guanyen quan fa poc vent, o quan no en fa gens. És aleshores que de vegades les nacions es consoliden i guanyen posicions relatives, si més no. I és el que hem de fer. I els avanço –els avanço– que jo crec que ho podem fer. Però no ho podem fer si no coneixem bé la realitat, i la realitat ve definida pels fets, per uns quants fets com els següents.

Jo deia que Europa ha contribuït molt durant els anys vuitanta al nostre progrés; hi ha ajudat. Doncs bé, avui Europa està en crisi, en crisi política i econòmica, en crisi social i moral. Crisi econòmica deguda a un doble fet: progrés insuficient de la productivitat –si el comparem amb el d'altres àrees econòmiques– i model social, evidentment, molt més just i que volem defensar, però molt més car.

Crisi econòmica i social també deguda a l'impacte de les noves tecnologies en el procés productiu i, en darrer terme, com a conseqüència, en l'ocupació. Cada vegada produïm més amb menys gent, i amb menys gent que, a més, ha de saber fer coses diferents de les que abans feia. Això fa que molts dels llocs de treball que es perden siguin irrecuperables –aquells, concretament, siguin irrecuperables. Se'n poden –i se n'han, i hem de mirar de fer-ho–, se'n poden crear uns altres, però que requeriran una formació diferent generalment més alta, i passa que cada cop, relativament, hi ha més llocs per a gent molt qualificada, però menys per als treballadors de qualificació mitjana; no dic ja de poca qualificació: de qualificació mitjana.

La crisi política és també evident, tot i que és d'esperar que l'entrada en vigor del Tractat de Maastricht permeti recuperar el dinamisme, si més no en part, però és difícil que –almenys a curt termini– torni a haver-hi l'entusiasme i el sentiment de seguretat que l'europeisme i el procés unificador europeu havien desvetllat. Amb tot, crec que Catalunya ha de seguir mantenint una cota molt alta d'europeisme, que ha de seguir fent l'aposta d'Europa.

I el darrer aspecte de la crisi és moral. El canceller Kohl deia fa poc que cal que Alemanya recuperi –deia ell– el sentit del treball i de l'esforç, de l'austeritat, de l'autodisciplina, de la solidaritat, i fins i tot deia ell que ha de recuperar el

sentit de la compassió. I poc o molt això val per a tot Europa.

Abans de continuar vull tornar enrere per insistir en el caràcter particular d'aquesta crisi europea –europea i nostra. No és com les altres. Hi ha indicis ara –hi ha indicis– que podria ser que hi hagués una reacció de l'economia. A Nord-amèrica i la Gran Bretanya, això és evident, però també sembla que hi comença haver una revifalla a Itàlia, a altres països europeus, a Espanya, incipients, alguns indicis hi ha, i –això és molt important– sembla que hi ha indicis de revifalla a Alemanya, i això és molt important.

I aplicant els criteris d'altres crisis podríem parlar ara de la sortida del túnel, i que és molt possible que concretament a Espanya l'any que ve sigui millor que el 93, molt possible. No és que ho asseguri, però és molt possible. Ara, això no garanteix ni que millori l'atur, ni que sectors importants de la nostra societat no es vegin abocats a situacions difícils durant molt de temps, i tampoc no garanteix que puguem –ni nosaltres ni Europa en general– mantenir íntegrament el nivell actual de serveis socials i del que en solem dir l'estat del benestar.

És difícil fer segons quines previsions o segons quines extrapolacions, però jo els vull recordar, simplement per ajudar a la reflexió, que a mitjans del segle passat hi hagué la irrupció del maquinisme, gràcies al qual –gràcies al maquinisme– hi hagué..., el nivell de vida general ha progressat molt, però en un moment donat va crear situacions molt conflictives i molt injustes. Ara també estem assistint a una gran transformació que no sé si té tanta transcendència com aquella, no ho sé, i que en tot cas –i d'això sí que n'estic, de segur; d'això, afortunadament, n'estic segur– no tindrà els efectes dramàtics d'aleshores, o tan dramàtics, perquè, per sort, la nostra societat respon a uns criteris de solidaritat, de protecció i de dignitat que no existien –que no existien o que existien poc, en tot cas– ara fa cent cinquanta anys. Però la transformació d'ara també és profundíssima, molt profunda; és una revolució radical en el camp de la productivitat, de l'organització del treball, de la innovació constant, i a tot això s'hi afegeix una altra revolució també radical, que és la mundialització de l'economia. I tot això configura un món implacable del qual és molt difícil defensar-se, per exemple, amb fronteres.

Un altre exemple més recent, i que aquest convida a l'optimisme, perquè realment es va resoldre molt bé. De 1945 a 1975 la població francesa que vivia del camp va passar de més del 35% als 6% en 30 anys. Un 30% dels francesos fou expulsat del camp pels tractors, pels nous adobs, per les noves llavors i pels nous sistemes de comercialització. I poc o molt el mateix va passar a Itàlia i a Espanya. No tinc a mà les dades d'Espanya, però és una cosa molt similar. Itàlia va passar del 40 al 10%. I això a França, Itàlia, Espanya, a tot arreu. Podria haver estat una catàstrofe i no ho va ser, perquè aquests trenta anys foren anys de gran creixement econòmic, sostingut a més –amb alguna dent de serra, però sostingut–, i sobretot de gran creixement industrial. La gent va deixar l'arada i se'n va anar a la fàbrica amb costos hu-

mans i socials greus i a voltes dramàtics. Fins i tot, el mal urbanisme que hi va haver no solament a Catalunya sinó a tot Europa... Aquests HLM francesos que ara tiren a terra, per exemple, són fruit d'aquesta època i de la manera que es van produir els fets, no? Fins i tot l'aluminosi, en un cert sentit, doncs, arrenca d'allà. Però al capdavant, realment, aquest 30% de gent es va reabsorbir i ara hi ha més gent que treballa, molta més, el nivell de vida és molt més alt, molt més, i el benestar i la seguretat també, d'ara i de fa ja molts anys.

Bé, i ara veiem que la tecnologia redueix la necessitat de gent a la indústria com abans ho va fer al camp. I la pregunta és: tindrem ara l'equivalent del que aleshores fou la indústria com a motor de l'economia i com a creador de llocs de treball? Se sol dir que ara aquest paper toca que el facin els serveis, se sol dir. I potser sí, però no és del tot segur que ho aconseguixin del tot.

Encara podem introduir més elements de reflexió i de preocupació. Per exemple aquest: a 31 de desembre d'enguany es preveu que a Itàlia, per primera vegada, hi haurà més jubilats i aturats que treballadors en actiu; és a dir, hi haurà més gent que cobra que gent que cotitza. I no cal que els digui com això amenaça els pensionistes i tota la Seguretat Social, i passa a tot arreu. Si vostès tenen l'oportunitat de mirar els diaris, els números de *Le Monde*, el diari francès *Le Monde* de les últimes setmanes, veuran que hi han tres articles seguits que es titulen «La France hors d'âge» –la França fora d'edat–, i fa aquest estudi mateix, aquest mateix estudi dels italians. A tot arreu això passa; aquí també, encara que el procés estigui més endarrerit.

I ara encara podria recitar la tirallonga de les grans empreses mundials que han reduït personal durant els mesos passats: 100.000 de l'IBM, 40.000 de la Mercedes Benz, no sé quantes desenes de milers de la indústria automobilística de Detroit, etcètera, etcètera, i seria realment molt impressionant. Però no cal, entre altres coses no cal perquè ja n'hi ha prou de veure com evoluciona l'atur a casa nostra i amb empreses més petites.

Però encara hi ha més coses impressionants; per exemple, una anècdota que els vaig a explicar i que no té res d'excepcional –el que els vaig a dir ara no té res d'excepcional–: hi ha una empresa catalana que fa programes informàtics que ha contractat uns quants matemàtics hindús; però no els ha fet venir aquí a treballar; treballen a l'Índia i es comuniquen constantment amb l'empresa d'aquí per fax; són bons matemàtics, treballen més hores que els d'aquí i cobren menys; i s'estan a l'Índia, i això fa pensar. I no és res excepcional. Saben vostès des d'on es porta la comptabilitat de Swissair? Sembla que s'hauria de portar –i així era abans– des de Zuric o des de Basilea o des de Sankt Gallen... Es porta des de Karachi. Hi deu haver uns quants suïssos a Karachi, però, bàsicament, la comptabilitat la porten economistes, advocats, comptables pakistanesos. Això –ho repeteixo–, això fa pensar molt.

I ratifico el que deia: som en un món implacable. Només ens hi podem enfrontar amb un nou sentit de solidaritat –un

nou sentit de solidaritat—, un gran esforç de superació i un grau prou alt de creativitat que ens permeti trobar sortides socials, econòmiques i tècniques a aquesta situació nova. Que segur que hi són, estic segur que hi són.

Però, d'això, els en parlaré després. Ara només voldria insistir en la necessitat de la lu-ci-de-sa —i sillabejo la paraula perquè és, de fet, l'objectiu principal del meu discurs d'avui. Un esforç de lucidesa, hem de fer, i l'hem de fer arribar al país, entendre el que passa, voler-ho entendre i no amagar el cap sota l'ala. I per això fa temps que demano que les persones amb més autoritat política i moral expliquin clarament al país què és el que passa, perquè només a partir d'aquí trobarem la sortida —que, repeteixo, segur que n'hi ha.

I per això aquest discurs d'obertura del debat està, en gran part, centrat en això, en l'esforç de lucidesa, tot i que sóc conscient que és una opció arriscada, perquè el farà fàcilment criticable, avui i demà. Perquè em diran —i potser amb raó— que és un discurs poc concret, però és que penso jo —és una opinió òbviament personal— que el millor servei que avui puc fer és contribuir, és insistir, amb especial èmfasi, en això: cal que entenguem ben bé què és el que està passant al món, a Europa i a casa nostra.

Bé, el cas és que aquest marc europeu, econòmic i social —també polític i moral— que els he descrit, aquest marc europeu, és el nostre. I, naturalment, també ho és, també és el nostre marc, el marc espanyol. I a Espanya què passa?

Bé, pel que fa a Espanya, es va arribar a parlar del miracle espanyol —com vostès saben—, però ara ja no és així. S'ha dit fa poc que Espanya havia passat del *boom* al bluf: una frase que em sembla una mica excessiva —i que segurament respon, doncs, a la necessitat..., el qui ho ha dit és un periodista molt important, és el director del *The Economist*, però sempre hi ha una mica, doncs, la necessitat d'impactar, no?—, però de tota manera no s'allunya del tot de la realitat. I, per altra banda, vostès a mi m'han sentit dir molts cops, durant els tres o quatre últims anys, m'han hagut de..., m'han sentit explicar allò que jo en deia —d'una manera molt pedestre, ho reconec— la «teoria del sidral», aplicada a Espanya: és la teoria de la bromera. Sense gaire èxit, val a dir-ho, sense gaire èxit, perquè hi havia una mena d'embalament col·lectiu i costava molt fer-se escoltar quan es deien coses d'aquestes. Però ara la gent ja nota que la bromera està baixant. Senyores i senyors diputats, la bromera està baixant. Ja no cal que ho expliquem gaire, potser, el meu discurs potser ja és antiquat, ja ho veu tothom: la bromera està baixant, i el problema està a saber fins on baixarà.

Es pot dir que fins al 1989 va semblar que Espanya orientava bé la seva política de cara a un creixement sòlid. Després no ha estat així. Després ha combinat dues polítiques que, barrejades, són garantia segura de fracàs: el rigor monetarista i el laxisme pressupostari. El resultat ha estat dolent, i no només, ni principalment, d'una manera conjuntural —que ja he dit que això potser l'any que ve, doncs, ho mig superem—, provisionalment, sinó que el problema és que en conjunt no hem guanyat competitivitat: hi ha hagut

fins fa poc una persistència tossuda en aquest error, només trencada —i encara, en gran part, per força— per les devaluacions de la pesseta, que foren les úniques mesures positives de política econòmica durant molt de temps. I finalment ara hi ha una inflexió en la política econòmica del Govern central, que ja es comença a manifestar en el projecte del pressupost de 1994, però que només és un començament.

Hi ha més coses, que han entrat en crisi. Han entrat en crisi coses, idees, conceptes, valors entesos, tot el cos d'idees i d'actituds que han estat dominants durant les darreres dècades. El marxisme, per descomptat, però no em refereixo tant al marxisme, ara, em refereixo més, en el terreny intel·lectual, a l'anomenada *postmodernitat*, amb el seu relativisme portat a l'extrem: ha entrat en crisi, se n'ha notat la buidor. Em refereixo a la pèrdua de fe en la idea que el progrés és indefinit, que ens donava una gran tranquil·litat a tots. Em refereixo a la crisi de l'estat del benestar, i a la crisi, per tant, que en deriva —això que deia de la pèrdua de confiança i de seguretat. Em refereixo a l'impacte que comença a fer una idea que molta gent ja entén, i que jo ara ja m'atreveixo fins i tot a dir-la de vegades sense necessitat de parlar de qui la diu, i és allò que Helmut Schmidt va resumir molt bé dient que aquella frase que durant generacions ha estat veritat —la frase és: «les espatlles de la pròxima generació seran més amples que les nostres»— ja no és vàlida. Ja no ho és.

O sigui que la situació ha canviat, en poc temps, i la gent està canviant, i convé que la nostra gent, la gent a Catalunya, canviï de pressa. I per això dedico el discurs d'avui a això, amb tot el que representa d'opció arriscada de cara al debat. Perquè, si la gent nostra no canvia de pressa de manera d'entendre les coses, si no canviem, tot pot anar molt malament. I per això, repeteixo, parlo amb aquesta cruïra: perquè tots plegats ho entenguem i canviem alguns clixés.

Més encara. Durant unes quantes dècades, a Europa, però de fet també a Espanya, la idea de democràcia i benestar han anat plegades; durant unes quantes dècades la idea de democràcia i garantia de futur han anat plegades; i de democràcia... i no diré de plena ocupació, però sí de tendència a la plena ocupació; i de democràcia i d'un creixement econòmic quasi seguit, i d'un consumisme cada cop més gran. Han anat plegades. Però ara hem de dir que és molt probable que durant una temporada —que esperem que sigui curta— alguns aspectes d'aquesta situació, d'aquestes equacions, no siguin tan brillants.

Crec que això no serà una amenaça per a la democràcia, no ho serà, tot i que a tot això hem d'afegir la probable incidència problemàtica de la immigració —estic parlant en termes espanyols i europeus. No serà una amenaça, i sobretot no ho serà si nosaltres estem amatents, estem alerta. Però tot plegat obliga a fer les coses d'una altra manera.

A Catalunya, això encara té més importància. A Catalunya tenim un problema d'integració, de creació d'un sol poble, a partir de gent l'origen de la qual no és lingüísticament, culturalment i mentalment del tot homogènia. I un dels grans orgulls de Catalunya ha estat la forma

com tot aquest procés d'integració ha funcionat. Però, a part d'altres coses, a això, que això hagi anat bé, hi ha ajudat —a part d'altres coses, òbviament—, hi ha ajudat que des de fa molts anys el nostre país ha pogut oferir unes bones perspectives de futur, unes perspectives engrescadores de futur. I ara també serà així, espero, i de cara a això hem de treballar, però segur, per bé que ho fem, que no serà de la mateixa manera, ni d'una manera de vegades tan evident.

En tot cas, la situació espanyola és bastant preocupant. Tenim a favor que, si Europa reacciona econòmicament —i repeteixo que em sembla que sí que ho farà—, Espanya se'n pot beneficiar bastant, si més no en termes absoluts, gràcies a la diferència de nivell que hi segueix havent amb els països més desenvolupats. Però, això, a condició de fer una nova política econòmica i laboral. Tot i així, costarà molt no perdre posicions relatives. Lògicament —almenys, si més no, molt probablement—, l'atur durant un temps seguirà pujant, i la política de restricció pressupostària que ara s'inicia s'haurà d'incrementar, i això afectarà els ciutadans i afectarà les institucions. I, com que tot això és dolorós i és impopular, cal que els polítics donem la cara i expliquem tant com calgui el que passa. Cal que ho fem.

També hem de donar la cara en el terreny laboral. Espanya té una mala legislació laboral. Té la més rígida de l'Europa occidental, i les indemnitzacions més cares. La legislació laboral espanyola fa molta por als inversors, als de dintre i als estrangers, i s'ha d'explicar clarament que això ha de canviar. I una cosa vull precisar: jo crec que els sindicats, això, ho entenen més del que sembla, i més del que diuen, més del que diuen, però hem de comprendre que, per ells, això és de més mal acceptar i que, per tant, tot el que sigui explicar-ho i parlar és necessari.

Cal explicar també que tots plegats hem adquirit alguns vicis —algun ja l'hem dit. Tothom, també els privats, hem gastat per sobre de les nostres possibilitats. Això és molt evident, a hores d'ara. En el passat s'han produït circumstàncies que ho feien explicable. És més, podríem dir, sense faltar a la veritat, que el que hem fet és invertir molt, més que gastar molt, i que això és bo: hem invertit. Podem dir-ho així, i és veritat. I, per tant, no tenim per què autoblasmar-nos més del compte. Podem dir, i és veritat, que el que hem fet és donar resposta a moltes demandes justes, i a moltes expectatives legítimes, i que hem resolt molts dèficits vells, acumulats. I injustos.

O sia que es pot fer un judici positiu de molt del que tots plegats hem fet. Però això no treu que ens hem acostumat a un nivell de despeses que no podem mantenir. No és que sigui bo o dolent, és que no el podem mantenir. No nosaltres: ni nosaltres, ni l'Estat espanyol, ni els governs europeus. No ho podem seguir fent.

També hem adquirit altres mals costums. Per exemple, hi ha molt d'absentisme laboral. Hi ha gent que s'enquista voluntàriament a l'atur, i fins i tot que el busca. Hi ha hagut, durant aquests últims anys, una degeneració en alguns sectors de l'activitat econòmica, en el sentit de primar el que en podríem dir l'activitat especulativa i no l'activitat producti-

va: el seu grau extrem va ser allò que se'n va dir —que se'n diu encara, però que ja afortunadament, si més no com a conseqüència de la crisi, no es practica, o no es practica tant—, allò que se'n va dir la «cultura del *pelotazo*». Hi ha hagut tot això.

I, per altra banda, l'Administració utilitza la fiscalitat només com a eina recaptatòria, no com a instrument d'estímul. Tot just ara, en els pressupostos del 94 —em referia ara sobretot a l'Administració central—, això comença a canviar, i tots plegats, especialment les administracions en plural, i alguns empresaris, hem pensat massa en les inversions i poc en el manteniment i en l'amortització. I ara això es comença a notar, i ho comencem a patir.

El governador del Banc d'Espanya ha dit recentment una frase rotunda i exacta, de gran calat, i que demostra que un gran tècnic pot en un moment determinat dir una frase de gran contingut humà. Diu: «Hi ha hagut una ruptura de solidaritat envers les generacions futures». Nosaltres, la classe política —començant per mi mateix—, això ho diem d'una altra manera, diem: «Hem treballat de cara al futur, hem preparat el futur, hem treballat de cara que les generacions futures es trobin amb un país millor». I és veritat, i ho podem dir, però de tota manera, en certs aspectes, crec que fóra bo que no descartéssim, sense més, perquè no ens agrada, aquesta frase del governador del Banc d'Espanya, que per altra banda és un home políticament prou neutre: «Hi ha hagut una ruptura de solidaritat envers les generacions futures». Una mica també potser és veritat... Bé, i tot això s'ha d'explicar.

També s'ha d'explicar que hi ha una tendència molt generalitzada a descarregar-se de la pròpia responsabilitat: en qui sigui, però molt sovint en l'Administració. Cal advertir que cada cop l'Administració..., cal advertir —ja que hi ha aquesta tendència— que cada cop l'Administració, les administracions —la municipal, l'autonòmica, la de l'Estat, l'europea— podem atendre menys totes les peticions que la societat ens farà. Cal advertir que cada cop caldrà més que cadascú —cadascú— assumeixi més la pròpia responsabilitat. Això, en contra del que ha estat la tendència d'aquests últims anys.

Ara, d'això, els polítics en tenim una part de culpa —els polítics, i jo el primer. De vegades hem alentat massa les expectatives de la gent; hem excitat massa la demanda constant de la gent; hem tractat la gent més com a consumidors que com a ciutadans, més com a gent que vol més i més i més, i a ser possible amb cada cop menys esforç, que com a persones que el que volen és realitzar-se a través de l'ús de la llibertat i de l'exercici de la responsabilitat, que és això el que és un ciutadà.

I passa una cosa: en èpoques de vaques grasses, els consumidors ajuden a inflar el globus i a fer-ho tot més brillant, però en èpoques de vaques magres, només s'aguanta un país, només aguanta i només va endavant amb ciutadans, no amb consumidors.

De tot això es desprèn que el discurs que hem de fer —que crec que hem de fer— tots plegats ha de tenir un component important d'apellació a la recuperació de valors mo-

rals. Abans els he citat un discurs del canceller Kohl. No em diran que el canceller Kohl no sigui un home que no assumeix importantíssimes i decisives, també per a nosaltres, responsabilitats en el terreny de les decisions polítiques i econòmiques concretes. Però ell diu: «escoltin, o reaccionem moralment o Alemanya s'atura». Són frases –les de Kohl– molt semblants a les que utilitza el president Scalfaro, el primer ministre Lubbers o, per exemple, el president de la República Txeca Václav Havel. I això és lògic, que tots diguin el mateix, perquè els mals que he descrit són molt generals a Europa, no són nostres; són molt generals.

Bé, jo ja sé que tot això que els estic dient hi ha gent als quals això fa somriure. Jo els suggereixo que, almenys durant una estona, o durant una bona temporada, no ho fem nosaltres. Perquè el tremp moral d'un país i la seva cohesió social –el tremp moral i la cohesió social– formen part de l'actiu polític d'un país i de l'actiu econòmic. Cal que els recordi, per exemple, que això va ser un dels ingredients principals del discurs polític del president Kennedy? I el discurs polític, el discurs del president Kennedy, pensament polític, el pensament del president Kennedy i la seva acció tenien un grandíssim calat polític, però, evidentment, aquesta argumentació hi era i d'una manera molt preponderant, o bé també, venint cap a casa, vull dir, també em permetré recordar –per evitar que algú cregui que vull defugir els problemes– que la força política que represento, a part de representar el Govern de la Generalitat, és la que durant els darrers mesos ha batallat més durament i més decisivament en el camp de les decisions polítiques i econòmiques, perquè li ha tocat aquest lloc de responsabilitat. Vull dir, quan s'ha tractat de parlar d'amortitzacions o de morositat, que són coses que sí que interessin a la gent del carrer, i molt, o de fiscalitat patrimonial o bé sobre el preu de la benzina, cosa que tampoc no hem defugit. O sobre el contracte d'aprenentatge.

Per tant, si els parlo amb aquest to, no és per escapisme o per moralisme, no és per incapacitat de fer un discurs molt concret, no és per ganes de provocar les crítiques que hi puguí haver en aquest plantejament, sinó perquè prendre consciència de tot això és avui una necessitat política –una necessitat política.

Per tant, des de la tribuna d'aquest Parlament, és a dir, amb una certa solemnitat, vull recordar que no serem capços d'aguantar bé la gran pressió que a Europa –i els catalans, naturalment, també– tindrem durant els anys 90, si no recuperem el sentit del treball, si no trobem un sentit nou a la solidaritat –paraula ja molt gastada pel mal ús que de vegades se'n fa, però, en canvi, molt necessària i que, per tant, cal fer-ne una nova presentació–, que no aguantarem si no tenim més autodisciplina, si no ens reeduquem en la responsabilitat i, entre altres coses, si no assumim, també, més exigència individual.

Nosaltres... Senyores i senyors diputats, nosaltres hem passat uns anys que hem pogut lluir; que, alguns, fins i tot, han pogut fer d'hereu escampa; no la majoria, jo crec que la majoria hem fet..., a veure, hem invertit molt. Però, en tot

cas, el que sí és cert és que aquest ritme no el podem mantenir. Objectivament és així.

Bé, jo crec que seria injust, després de tot el que acabo de dir –una autocrítica col·lectiva–, que no ho matisés dient el següent: els comentaris crítics que he fet valen per Catalunya, naturalment, valen pel conjunt de les nostres institucions, valen per la Generalitat, valen per molts ciutadans, però, amb tot, el resultat dels anys 80 i dels primers 90 ha estat positiu. I el que s'ha fet, en gran part, s'ha fet amb mentalitat de futur; allò que dèiem abans, m'hi refermo ara: hi ha un balanç global positiu. Però passa una cosa: quan s'inicia un moviment positiu, sovint hi ha –en ell, en aquest moviment– una petita desviació, una petita desviació inicial, que no es nota, d'entrada, que no frena el progrés, que no altera la positivitat del procés, però, amb el temps, la desviació o la impuresa o la petita esquerra es van fent grans i arriba un moment que ja no són tapades, ja no són, diguem-ne, compensades per l'impuls positiu. Arriba un moment que aquesta desviació frena, entrebanca la marxa endavant i aleshores cal fer neteja, cal retornar als rodaments, cal retornar a les junctures la seva lleugeresa inicial. I és el que nosaltres ara hem de fer. Perquè tots plegats tenim el mèrit del progrés d'aquests anys, però ara tots plegats –tots, poc o molt–, estem travats, des del Govern central fins a l'últim ajuntament.

Bé, dic això a l'hora de passar a comentar algunes realitats concretes i per –amb el que acabo de dir– deixar clar ja, d'antuvi, que el que hem estat fent no ho hem de deixar de fer; simplement, ho hem de fer millor i, de vegades, d'una altra manera. És a dir, concretament, des de la perspectiva del Govern de la Generalitat, què hem de seguir fent i què hem de fer millor?

En el camp econòmic, hem de seguir treballant pensant que Catalunya té una economia –i això és bo– bàsicament de caràcter productiu i molt diversificada en els tres grans sectors de la indústria, l'agricultura i el turisme. Per tant, seguirem ajudant, tant com puguem, aquests tres sectors: indústria, agricultura i turisme, encara que és cert que en el moment present hem de dedicar l'atenció màxima a la indústria, no solament perquè la vocació industrial és la que més defineix la nostra economia, sinó perquè és la que conjunturalment i immediatament està més amenaçada i sotmesa, a més, a un canvi estructural més important.

En tot cas, una cosa vull subratllar: la competitivitat –aquesta paraula tan repetida i que haurem de seguir repetint–, la competitivitat segueix essent un objectiu prioritari, en molts aspectes el més prioritari. I dintre de les actuals estretors pressupostàries, el Govern de la Generalitat això ho tindrà en compte. Cert –és una observació que sempre s'ha de fer i s'ha de tenir en compte– que la política de competitivitat s'ha de fer de manera que sigui compatible amb un tracte equitatiu, just i humà envers tothom. I això ho hem de tenir ben present ara que hi ha dificultats i, per tant, la temptació de saltar-se la justícia i la humanitat pot ser més gran, segons com; ho haurem de recordar. Recordar que la gent, les persones han de ser sempre la gran prioritat; hem de recordar que cal conciliar eficàcia econòmica i progrés social.

Però ens hem de ficar al cap, ens hem de ficar ben bé entre cella i cella, que al capdavant només si som competitius – només si som competitius – podem defensar els llocs de treball i el benestar general. Per tant, seguirem treballant en la línia de la modernització i de la internacionalització del país; continuarem tant com el caràcter restrictiu del proper pressupost ho permeti –i sento haver-ho de dir, això, però és així–, procurarem..., continuarem tant com puguem invertint en infraestructures –carreteres, gas, aigua, ferrocarrils, canals de regadiu, etcètera–, i voldria destacar en aquest apartat, com una acció especialment exemplificadora del que vull dir, d'aquesta actuació, doncs, de créixer, d'infraestructura innovadora i que, realment, pot canviar, pot ajudar a la indústria a resistir aquesta gran..., aquest gran repte, diguem-ne, estructural que té, vull destacar, per exemple, com una cosa especialment reeixida, el pla de gasificació, per exemple; és en aquesta línia que hem de seguir treballant.

Hi ha també les infraestructures de suport a l'economia productiva: les pistes de proves automobilístiques –dic aquesta perquè la inaugurarem d'aquí a uns dies..., d'aquí a uns dies no, perdó, d'aquí a uns mesos–; el Laboratori de Física, l'Institut de Química Fina, etcètera, i tantes altres coses que tantes vegades els he repetit.

Modernització vol dir també formació. I em refereixo, ara, especialment, a la professional pròpiament dita i a l'ocupacional, als estudis no reglats i a les universitats. El canvi que hi ha hagut en aquests temes ha estat molt positiu, però encara insuficient.

Modernització vol dir, igualment, política de medi ambient. Catalunya, potser amb una sola excepció, és, de molt, la comunitat autònoma espanyola que més enllà ha anat en aquests temes; gràcies, en part –diguem-ho tot–, a la flexibilitat amb què poden actuar els organismes que se n'ocupen, i, pel que fa a l'aigua, al sistema de finançament –i al sanejament–, al sistema de finançament de què disposa. Però, malgrat això, tothom sap que som a mig camí –som a mig camí.

Modernització vol dir també millora de l'Administració. És de bon to, és de bon to, i es fa molt acríticament, criticar l'Administració, la de la Generalitat i totes: els ajuntaments, Govern central, no cal dir la Comunitat de Brussel·les, etcètera. I, pel que fa a la Generalitat, sóc el primer de dir que ha de millorar sensiblement; també sóc el primer de dir que una bona administració és un factor important de competitivitat; no podem demanar competitivitat als altres i nosaltres no fer l'esforç de ser-ne.

Per tant, és bo tot el que estem fent de cara a certes simplificacions burocràtiques; és bo que l'Administració catalana sigui a tot l'Estat una de les que més aplica el silenci administratiu positiu o serà bo que entre les administracions central i autonòmica hi hagi un acord en la línia del que se n'ha dit l'Administració única o, nosaltres potser preferiríem dir, en la línia de fer de la Generalitat l'Administració executiva ordinària de l'Estat. O bé és bo que s'hagin obert oficines de gestió unificada.

Ara, ja he dit, de tota manera, que la nostra Administració, la de la Generalitat, comencem per aquí, però, en gene-

ral, les administracions de les nostres institucions, de bon tros no són encara el que han de ser. De tota manera, si dolent és voler amagar les falles, també ho és presentar-les com més grans del compte a través del que n'he dit una crítica acrítica, fàcil; de vegades, fins i tot, un pèl frívola.

Per això, de passada, vull recordar que de cada cent persones que a la Comunitat Europea treballen, que treballen, simplement, en el que sigui, l'agricultura, la indústria, el que sigui, n'hi ha disset que ho fan per a l'Administració: disset sobre cent. A Espanya, només són 14,5; a Espanya: 14,5. I també vull recordar que, concretament, Catalunya és la comunitat menys burocratitzada de totes. Té un funcionari per quaranta-sis habitants, quan la mitjana és de trenta-dos. Després de Catalunya ve Euskadi amb quaranta, Galícia amb trenta-vuit, el País Valencià amb trenta-set. Això són dades no nostres, no de la Generalitat, sinó del Ministeri d'Administracions Públiques.

Què més hem de fer? Hem de tenir cura de la nostra cohesió social; que la cohesió social pertanyi al capítol, de vegades, dels intangibles en una empresa, no?, que hi ha gent que no els valora, que només valora les màquines, els edificis, no valora els intangibles. I tots sabem ja que aquesta és una manera segura d'anar al fracàs: no valorar els intangibles, la nostra cohesió social... I tenir cura de la sensació que els catalans convé que tinguin que tenim possibilitats –que en tenim– i que tenim capacitat per adaptar-nos a la nova situació i anar endavant.

La cohesió social requereix actuar en tot tant com sigui possible, de manera que ningú no se senti exclòs de la societat catalana; requereix que l'acció política estigui dominada per una preocupació de justícia. Després, no sempre podem arribar a tot arreu, però la preocupació ha de ser aquesta i ha de ser una preocupació molt dominant. I cal que la..., cohesió social vol dir que la societat ofereixi motius de confiança; per tant, des de la política d'equilibri territorial fins a l'atenció als minusvàlids i les seves famílies, des de la política de servei a la gent gran fins a una millora constant de la sanitat, des del PIRMI fins a l'estímul i suport a les entitats culturals i esportives, des de la política d'albergs de joventut fins a l'atenció als barris menys vertebrats, tot això i moltes més coses han de fer possible la cohesió social del país i han de contribuir a la nostra autoestima. Cohesió social i autoestima són sempre necessàries, sempre, però ho són molt més en moments de crisi.

Ara bé, tots vostès saben que la lluita contra la crisi, no la podem dur a terme només des de Catalunya. Ja he parlat del marc espanyol, he parlat del marc europeu: a l'europeu, la veritat és que hi podem fer poc; a l'espanyol, hi podem fer més. Ja he assenyalat abans els errors, al meu entendre, de la política econòmica de 1989 ençà: rigidesa monetarista, laxisme pressupostari, dèficit creixent, dependència cada cop més gran de l'estalvi exterior, pesseta molt alta, interessos bancaris també molt alts, molt poc suport a les empreses... Tot això ha produït un perjudici greu a la nostra economia productiva i un estancament de la competitivitat. Mirar de canviar aquesta política és una necessitat per a tot

l'Estat, i encara més per a Catalunya, donades les característiques de la nostra economia. Per això hem reclamat la devaluació de la pesseta, per això hem reclamat la baixa dels tipus d'interès i per això, darrerament, hem demanat un canvi en la política pressupostària en un doble sentit: disminució del dèficit i introducció de mesures, sobretot fiscals, d'estímul a l'activitat empresarial.

Alguns diuen que el pressupost de l'Estat per al 1994 es queda curt, i tenen raó, tenen raó. Es queda curt perquè és poc restrictiu –i, per tant, retalla poc el dèficit– i es queda curt perquè, per por d'incrementar el dèficit no donen prou facilitats fiscals a la inversió productiva. Amb tot, dit això, convé fer els següents comentaris.

Primer: no hi ha avui cap govern europeu, o quasi cap, que estigui content amb el pressupost que ell mateix ha presentat al seu Parlament; tots consideren –tots– que s'han quedat curts. Els governs han forçat tant com han pogut però no han anat més enllà del que el cos social podia pair, o, en tot cas, només un pèl més enllà, però no molt més.

Segon: malgrat tot, el pressupost de l'Estat del 1994 representa –el projecte de pressupost– una doble inflexió de signe positiu, en el terreny de la lluita contra el dèficit i en el terreny de l'estímul a l'economia productiva.

Tercer: a l'hora de fer el projecte de pressupost de l'Estat i de presentar-lo i discutir-lo –és a dir, durant els mesos de setembre i octubre–, s'ha fet evident que l'any 1993 ha estat molt dolent; a finals de 1992 s'estava malament, però a finals de 1993 estem molt pitjor. Per què? Perquè els ingressos han baixat molt degut a la crisi –punt número 1–; punt número 2, perquè les despeses han pujat molt, i algunes d'elles d'una manera de difícil contenció, com per exemple, les despeses del subsidi d'atur; potser també perquè el nou equip econòmic ha fet aflorar part del dèficit que abans s'havia amagat, i també perquè durant tot el 1993 no hi ha hagut a Espanya una direcció política enèrgica. I tot això, d'entrada, condiona molt, però molt, el pressupost de l'any 1994.

Quart comentari a fer: aquest pressupost tindrà, sobretot, un punt positiu, i és que existirà, que n'hi haurà. No tenir pressupost sempre és greu per a un país, i ho és més en temps de crisi. Fixin-se en un fet: l'endemà mateix que Convergència i Unió anunciés el seu suport al projecte de pressupost del Govern central, un cop –això sí– incorporats una sèrie de punts, el Banc d'Espanya va abaixar mig punt l'interès bancari –l'endemà. Jo crec que encara ha de baixar més, i, de fet, ja feia dies, àdhuc setmanes, que tècnicament el Banc d'Espanya estava en condicions de fer aquesta rebaixa, però no ho podia fer sense tenir la seguretat que hi hauria pressupost –punt número 1–, que hi hauria pressupost; punt número 2: que seria un pressupost creïble, «creïble», aquesta és la paraula. Creïble a dintre i, sobretot, creïble a fora. I bé, és això el que serà el pressupost del 94: no el millor pressupost, no el millor pressupost, però un pressupost creïble. És a dir, si sense pressupost o amb pressupost incoherent i laxista el Banc d'Espanya hagués baixat els tipus d'interès, la reacció internacional hauria estat molt negativa i –deixin-m'ho dir– d'efectes desastrosos.

És per totes aquestes raons, i per una altra del tot decisiva i del tot condicional, que va ser l'acord de l'IRPF, que el Govern de la Generalitat creu oportú que aquest pressupost vagi endavant. Però no ens hem d'enganyar: les perspectives d'aquest pressupost i del Govern central no són fàcils, i és segur que fracassaran si el pressupost no es complementa amb unes quantes mesures que el Govern de la Generalitat anirà reclamant durant les properes setmanes: la contenció salarial, els canvis en la legislació laboral, no permetre la revaluació de la pesseta i noves baixes del tipus d'interès, com a mínim fins al 9 o potser el 8 i mig.

Senyores i senyors, jo ja sé que tot això és un llenguatge en alguns aspectes dur, però és el que correspon a la situació. Què volen que els digui? Que d'aquí a quatre dies tot anirà bé? Que, suposant que vagi bé, de tota manera no hauré superat la crisi estructural? És aquest el llenguatge que jo crec que hem de fer arribar al país, advertint-nos nosaltres mateixos, si més no, que, segons com, d'aquí a un any el llenguatge podria ser més dur. És a dir, si durant el 1994 hi ha encara que sigui una mica de represa econòmica i el dèficit millora encara que només sigui lleugerament, d'ara en un any podrem començar a respirar. Ben entès que, en tot cas, és probable que l'atur hagi augmentat, i, per tant, fins i tot anant mig bé les coses, caldrà veure com un atur creixent no danya greument la nostra cohesió social. I ben entès també que el canvi de fons de l'economia que abans he anunciat seguirà produint-se, i que tot procés d'adaptació –vostès ja ho saben– és lent i és dolorós. És a dir, la millora haurà estat conjuntural, no estructural; per tant, no podem abaixar la guàrdia; fins i tot en el millor dels casos caldrà fer entendre a la gent –i a les institucions– que s'haurà d'actuar amb més rigor, amb més disciplina que no pas fins ara, i amb més lleialtat social que no pas abans.

Bé, ja els he dit abans, ho repeteixo, el que el Govern de la Generalitat pensa fer, en termes molt generals –ho reconec–, que obren, diguem-ne, el flanc a la crítica, ja ho sé, però torno a dir-los que no vull que avui l'anàlisi dels problemes concrets emmascari l'objectiu bàsic del meu discurs, que ja els he dit que és veure clar el que passa aquí i fora d'aquí. Demà, si vostès m'ho reclamen, parlarem dels problemes amb tot detall.

Amb tot, vull referir-me molt breument al projecte de pressupost que la setmana que ve el Govern presentarà. Serà un pressupost restrictiu –no cal que els ho digui després de tot el discurs– que representarà un esforç notable de contenció de les despeses del capítol II i del capítol I. Cal tenir en compte, pel que fa al personal, que hi ha hagut uns increments obligats degut al gradual creixement, necessari per raons de servei i de política autonòmica, del cos de Mossos d'Esquadra, del cos de funcionaris de presons –també del tot necessari– i de mestres, i, en el cas dels mestres, juga també a l'alça l'obligat compliment del conveni signat el mes de juny de 1992. Però, a part d'això, el redimensionament de les plantilles i la reducció al mínim de noves incorporacions permeten una contenció important. En canvi, procurarem mantenir una inversió relativament alta en el ca-

pítol d'infraestructures i, sobretot, mirarem d'incrementar substancialment les disponibilitats –que, malgrat tot, quedaran per sota del que ens caldria– del Departament d'Indústria i Energia. En conjunt, serà –en parlarem molt aviat, no cal que ara m'hi allargui– un pressupost en la línia de la invitació al realisme que des de fa temps faig.

Si m'ho permeten, unes paraules més, ara, unes paraules més sobre –i sento molt ser tan insistent– l'estat d'ànim amb què hem d'enfocar les coses. Senyores i senyors, no podem comptar per a un futur immediat amb un creixement brillant, no hi podem comptar; ni amb increments forts de la inversió equiparables als dels anys passats, que varen contribuir molt al gran impuls que Catalunya va tenir durant els anys vuitanta. Ara també podem anar endavant, però l'impuls no es podrà basar tan principalment en aquests factors. El tant per cent de creixement, el tant per cent de més i més i més inversions..., no s'hi podrà basar tant. Ara, l'impuls principal haurà de venir de la capacitat que tinguem d'utilitzar bé el que tenim; és a dir, estem passant –i segurament m'ho han sentit dir alguna vegada– d'una etapa on el *hard* era determinant a una on el determinant serà el *soft*. Procurem mantenir tan altes com puguem les inversions en infraestructures, però l'accent s'haurà de posar en la gestió, en l'esforç de qualitat i en el bon servei, i en tot allò –ho repeteixo– que signifiqui cohesió social i que signifiqui convivència, que signifiqui realment reforçar mentalment i moralment la nostra societat.

Això és el que hem de fer tots i, òbviament, és el que ha de fer el Govern de la Generalitat, totes les institucions del país... Jo, no fa gaire, parlava amb alts càrrecs de la Generalitat i els deia: «La persona que ens ve a trobar perquè té una iniciativa, perquè vol fer una cosa, d'entrada, no és un suspecte; ben al contrari, d'entrada és un home que mereix la nostra atenció, el nostre millor servei i el nostre reconeixement.» I això ha de ser cada cop més així perquè, cada cop més, només anirem endavant si, a més d'una bona actuació de l'Administració, la ciutadania actua amb esperit d'iniciativa i de responsabilitat. Per tant, com els deia, nosaltres, ara, el gran impuls no el podem rebre d'increments pressupostaris del 10, del 15, del 16, del 17% cada any; no anirà així la cosa. Anirem endavant en el grau en què la nostra societat, tot això que s'ha fet durant aquests últims anys, tot el capital, tot el patrimoni que tenim, que és important, si realment el sap utilitzar a fons. Naturalment que aquí l'acció, diguem-ne, d'exemplaritat de les administracions és molt i molt important, i, a més, ho serà molt per a tots, per a les administracions i per a tota la ciutadania, que tinguem aquesta idea clara que he estat reclamant sobre quina és la nostra situació.

Permetin-me que ara dediqui la segona part del meu parlament al tema autonòmic, al qual només m'he referit de «refiló» quan he parlat de la cessió del 15% de l'IRPF –molt de passada. Però justament enguany el tema autonòmic és capital, i, de fet –i no és cap secret per a ningú–, jo vaig demanar que es retardés un mes llarg aquest debat perquè el volia fer quan el moment més àlgid de les discussions

sobre el finançament autonòmic hagués passat. I això era més important que la negociació del mateix pressupost.

El fracàs de la negociació de l'IPRF, per ell mateix i per la forma com s'hauria produït, hauria tingut conseqüències molt importants. Finalment, hi ha hagut un acord que el Govern de la Generalitat no pot –ni ho pretén– presentar triomfalment com la definitiva solució del finançament autonòmic, de cap manera, però representa un canvi important conceptual que tindrà repercussions econòmiques positives i que obre perspectives polítiques noves, també –almenys això és el que nosaltres creiem. Per tant, és un acord prou consistent perquè el puguem acceptar com un fet sens dubte positiu.

No era el meu propòsit inicial recordar-los ara en què consisteix aquest acord; de tota manera, potser sí que és bo que ho faci, encara que sigui abusar una mica més de la seva paciència. Recordin que aquest és un acord que s'ha de situar en el marc del que va ser l'acord –perdonin la repetició– del 20 de gener del 92, i que allà hi va haver una primera conseqüència per a la Generalitat, que se sol oblidar, i és que ja amb aquell acord l'increment de finançament que va rebre la Generalitat va ser –per al 92 i per al 93– de 23.000 milions de pessetes. Això se sol oblidar, no se'n parla mai. 23.000 milions de pessetes, com a conseqüència del nou percentatge de participació en els ingressos. Hi van haver alguns avantatges més, subsidiaris, que per raó de la brevetat no repetiré, relacionats, fonamentalment un d'ells, amb el tema de la normalització lingüística.

L'acord aquell, el de l'any passat, va preveure també dues normes per a millorar la tresoreria de les comunitats autònomes, de totes, òbviament, i, per tant, de la nostra. La primera en relació amb la liquidació de les desviacions pressupostàries de l'Insalud i, la segona, en relació amb la dotació pressupostària inicial de la participació a ingressos que va passar de ser del 95 al 98%. Ara, a part d'això –a part d'això–, l'acord del 20 de gener de l'any passat va preveure un punt, des del nostre punt de vista, molt important per al futur finançament que era l'ampliació de l'autonomia financera mitjançant el que se n'ha dit una més gran responsabilitat fiscal.

Voldria insistir en això que, per nosaltres, políticament és molt important: volem obrir un camí, volíem obrir un camí, i altres forces polítiques catalanes, pràcticament totes, crec jo, doncs també hi estaven d'acord, en el qual els ingressos de la Generalitat, els ingressos de l'autonomia catalana no depenguessin només de les transferències que se'ns fes, sinó que depenguessin més del nostre propi esforç fiscal. Nosaltres, en una línia que em sembla que és bona, des del punt de vista de doctrina autonòmica, entenem que una autonomia ha de tenir més o menys possibilitats segons també quin sigui l'esforç que ell fa, naturalment tenint en compte totes les exigències de solidaritat, totes les exigències d'equilibri territorial, tot el que vostès vulguin, però que, a més, realment les autonomies i, concretament, Catalunya, pugui tenir més o menys, també, d'acord amb el seu propi esforç. Aquest era, diguem-ne, el principi bàsic del

nostre plantejament, que ha arribat finalment, després de totes les discussions que vostès saben i després de molt de temps, realment, doncs al resultat que acabo de dir, que no podem pas presentar, triomfalment, com la definitiva solució de la qüestió, però sí que ens representa, sí que entenem que, des d'un punt de vista polític, des d'un punt de vista, m'atreviria a dir, fins i tot, de filosofia autonòmica i des d'un punt de vista pràctic, també, entenem que representa un avenç.

Vostès ja ho saben, hi ha una evolució normativa, que està determinada amb unes normes, l'ITAE, la despesa estatal equivalent, el producte interior brut, etcètera, que es determina una evolució normativa, una evolució base, i que la recaptació que estigui per sobre d'això, si hi ha més recaptació, això serà en benefici de la Generalitat. Aquí s'han establert, com vostès saben, uns límits, un límit mínim, un límit màxim; això va ser un altre dels elements de discussió. Al final vostès saben que per a l'any 95 aquests límits es van situar entre el 0,5% i el 2%, entenent que el primer any que funcioni aquest sistema serà un any, de fet, neutral.

Si vostès em diuen si això, a part dels 23.000 milions de l'any passat, a part dels 3.000, gairebé 4.000 milions de la normalització lingüística i a part d'alguns altres serrells que per raó de la brevetat no els explico, si els dic que, a part de tot allò, el que ara rebem de més representa molt econòmicament, vostès saben que no. I vostès saben que sobretot el primer any, el primer any, que es defineix com a any neutral, doncs, realment, el que es rep és ben poc. Ara bé, en el segon any això pot començar a ser una quantitat important i, sobretot, entenem que és bo aquest plantejament i que és bona la solució amb una perspectiva de futur. Obre el camí que esperem, obre l'escletxa, diguem-ne, que, francament, esperem que estarem en condicions de seguir eixamplant, per tal que passi allò que deia abans, que els ingressos de la Generalitat, doncs, depenguin, en una part cada vegada més important, de la mateixa riquesa que generi Catalunya i dels tributs que aquesta riquesa comporti. I això –ho repeteixo– entenem que amb el temps podria arribar a ser important econòmicament, encara que previsiblement per a l'any 95 no anirà més enllà d'un benefici suplementari de 10, 11 o 12.000 milions de pessetes.

Per què, diran? L'acord comporta altres coses, com per exemple també la creació de l'agència estatal d'administració tributària, que ens ha de permetre participar en l'elaboració dels plans d'inspecció, dels plans d'informació, fiscals, de l'assistència al contribuent, etcètera. I, finalment, preveu, a part d'algunes altres coses, l'enumeració de les quals els estalviaré, preveu també l'elaboració d'un llibre blanc sobre el finançament de les comunitats autònomes.

Nosaltres havíem estat demanant aquest llibre blanc des de feia molt de temps, molt de temps; amb molt de temps vull dir anys. I no hi ha hagut mai manera de fer-lo. I mai no vàrem poder discutir sobre unes dades que no fossin les nostres pròpies. I entenc que haver acceptat per part del Govern central aquesta decisió és important, perquè ens permetrà evitar moltes de les lleugereses i moltes de les inexactituds,

que se solen dir, sobretot a fora de Catalunya, sobre aquest tema, i, evidentment, també potser podrem evitar algunes de les agressions, algunes d'elles realment molt greus i inqualificables, que sobre la base d'aquest desconeixement del que és realment el finançament autonòmic, s'estan produint.

Bé, això, *grosso modo*, és el que els volia dir d'una manera inicialment no prevista en el meu discurs, però com que suposo que aquest és un tema que demà sortirà, almenys jo ja d'entrada els explico i els recordo què és exactament tot aquest acord, el d'ara, que evidentment no es pot deslligar –ho repeteixo– del del 20 de gener de l'any passat.

Però a part d'això, a part d'això, hi ha una altra cosa, i és que totes aquestes discussions i negociacions i aquestes crispacions i aquestes campanyes han tingut un relleu tan gran que no podem fer com que no hagin existit. I, a més, hem estat molt a prop del fracàs, hem estat allò que se'n diu del cantell d'un duro a prop del fracàs, i aquest fracàs hauria tingut conseqüències molt negatives. I, per tant, això val la pena que ho analitzem. En primer lloc, jo crec que cal que nosaltres analitzem la desproporció entre el que la Generalitat va plantejar i la forma com ho va plantejar, i la reacció que hi ha hagut, i la forma com aquesta reacció s'ha produït, i no em refereixo només a campanyes de diaris, ni em refereixo tampoc només a reaccions en el sector de l'oposició.

La proposta que fèiem era assenyada, era d'aplicació general. Tothom n'ha sortit beneficiat. Era moderada, era modesta, tenia el suport de totes les forces polítiques catalanes. Aleshores ens preguntem: i per què, doncs, aquest trasbals?

Bé, òbviament, després del 6 de juny, hi ha hagut una part d'utilització instrumental i d'utilització partidista per part dels partits d'oposició, però això no és tot, hi ha una cosa més fonda, de fet no s'haurien pogut remoure tantes passions ni desencadenar tantes irracionalitats si no hi hagués hagut alguna cosa més. Una cosa més que és allò que ens va dir fa molts anys un polític espanyol important, per cert, un dels que més vegades s'havia dedicat a remoure aquestes passions i, per tant, les coneix bé i sap el mecanisme per desencadenar-les, i que, òbviament, sent una profunda antipatia per Catalunya, però que és un home clarividient i que va dir-nos a uns quants polítics de Convergència i Unió, ens va dir: «Escoltin, no es facin il·lusions. Catalunya és l'abscés de fixació d'Espanya.» Això va dir. Hi ha una fixació amb Catalunya. I evidentment no és una fixació bona.

Nosaltres, de vegades, a fi d'evitar segons quines tensions, parlem amb sordina del fet diferencial català. I fem mal fet, perquè a fora de Catalunya no es parla amb sordina del fet diferencial català. Molts fora de Catalunya pretenen que no n'hi ha de fet diferencial català, però actuen moguts per l'obsessió del fet diferencial català. I, això, ja ho vam tenir en compte, aquesta prudència, altres vegades, i ha arribat un punt, i més després d'ara que més o menys tothom ja ha posat les cartes sobre la taula, que no cal que ho seguim fent. Hi ha un fet diferencial nacional català a Espanya. Que quedi clar. Que no està resolt. I està clar que allò de «*café para todos*» va ser un error.

Per què va passar això? Bé, va passar perquè en el moment de la transició política, entre altres coses, va passar perquè en aquell moment la majoria de les forces polítiques catalanes i catalanistes, més d'un dels partits representats aquí, entre ells el meu, conscients del caràcter delicat i difícil de l'operació que es duia a terme, vàrem actuar amb gran moderació, i vàrem deixar la solució d'alguns problemes per a moments posteriors, confiant en la interpretació que de la Constitució i de l'Estatut es va fer en aquell moment. Però ara cada cop és més evident que la solució que es va donar al problema de Catalunya i, de fet, al problema de l'estructura estatal espanyola no és la correcta. I aleshores potser, o quasi segur, que a curt termini l'ambigüitat va ser bona, però ara ja fa temps que l'ambigüitat va creant dificultats creixents al funcionament de l'Estat.

I que consti que l'error principal no fou la generalització autonòmica, no fou la *generalització*, sinó la forma com s'ha dut a terme. I en tot cas la generalització no es podia fer ignorant que de debò a Espanya hi havia dues nacionalitats que aspiren a una autonomia àmplia, i a tot estirar tres. I de fet –de fet– la porta quedava oberta, a la Constitució del 78, per mantenir un alt grau de diferenciació.

Permetin que els recordi algunes coses d'aquesta Constitució. En primer lloc, la distinció entre nacionalitats i regions, que consagrava l'existència dins de l'Estat de realitats diferents, i com que personalment hi vaig intervenir, en això, puc assegurar que en introduir això no va ser per oblit de ningú: se sabia el que volia dir i per això va costar tant, per cert, sigui dit de passada. Realitats diferents, que, lògicament, havien de rebre tractaments també diferenciats. Cosa que, per altra banda, era explícitament acceptada aleshores per tothom –per tothom.

En segon lloc, s'establia –s'estableix– a la Constitució una diferència entre els territoris que en el passat havien plebiscitat un projecte d'Estatut d'autonomia i els que no. Això no tenia un significat només formal. I els que han participat en l'elaboració de la Constitució ho sabem. No tenia un significat només formal, sinó que representava el reconeixement d'una història i d'una personalitat col·lectiva i l'existència d'una consciència autonomista prèvia a la Constitució.

En tercer lloc, hi ha la diferenciació de les comunitats autònomes basada en la diversitat d'iniciatives estatutàries i en el sostre inicial de competències, o sigui, els articles 153, 151, i si tant «m'apuren» aquí podríem ficar el 152. Hi ha també el reconeixement de les diferències lingüístiques i culturals. I, finalment, hi ha un element que naturalment no figura a la Constitució, però que no deixa de ser un precedent normatiu a tenir en compte a efectes d'interpretació jurídica, i indubtablement amb molt de significat polític, que és el restabliment de la Generalitat en forma provisional l'any 1977.

O sia que deixava les portes prou obertes per a un desplegament no uniformitzador de la qüestió autonòmica; es podia fer allò que un especialista català de dret administratiu en diu «la configuració de règims autonòmics heterogenis

per la presència d'elements organitzatius i competencials diferenciats». I això semblava que havia de ser, tal com eren les coses, en el clima polític del 79, però la veritat és que, en el desplegament de la Constitució, el criteri de l'heterogeneïtat ha estat desplaçat pel de l'homogeneïtat.

Què ha passat? Bé, ha passat que hi ha hagut un canvi de clima polític, de relació de forces.

L'altre dia el ministre Saavedra deia: «Home, passa que quan es té majoria absoluta, doncs» –va venir a dir– «es tira al dret». El ministre Saavedra: ho poden buscar en declaracions de fa dos o tres dies.

O sigui que hi ha hagut això: un canvi de clima polític, de relació de forces... (*Remor de veus.*) Què passa? (*Remor de veus. Pausa.*) Que es tira al dret. (*Rialles i remor de veus.*) I a mi ja em va bé ser sord, de vegades. (*Rialles.*)

Bé, el cas és que s'ha creat un corrent interpretatiu de fons pel que fa al títol vuitè de la Constitució que tendeix a la rebaixa del sostre competencial i a l'homogeneïtzació autonòmica. Bé, això ja va començar l'any 80, després va venir la LOAPA –el 23-F, evidentment, hi va ajudar–, és una orientació que amb alts i baixos s'ha mantingut fins avui... I bé, i ara jo els diré: inflexionar aquesta tendència és ara el nostre propòsit més prioritari. I vull dir-los que la forma com per part de la Generalitat i de Convergència i Unió s'ha dut a terme la negociació de la cessió del 15% de l'IRPF n'és una prova. Això s'ha d'inflexionar i els arguments aquells clàssics que diuen sempre a Madrid: «Home, però vosaltres amb el vostre *seni* –eh?– sereu comprensius...» Doncs, bé, no; això s'ha d'inflexionar, perquè si no ens quedarem finalment –com hem dit tantes vegades– amb un estatut més prim que un paper de fumar, i això no pot ser.

Per altra banda, la discussió sobre l'IRPF –i en general tota la discussió política i autonòmica d'aquests darrers mesos– haurà significat un canvi en la política espanyola i en la manera de fer política a Espanya, almenys tal com jo ho veig; entre altres coses perquè s'han perdut alguns complexos i perquè em sembla que tots plegats parlarem amb menys embuts; i perquè, encara que sembli estrany, a Espanya hi ha molta gent, molta gent qualificada –del més alt nivell polític, fins i tot– que ara, després de dir-li: «Escolti, de *seni* res; vostè miri's els números», ha entès per primera vegada quin és el grau de discriminació econòmica que ha tingut Catalunya i que ara compensarem, començarem a compenar –i ja reconec que modestament, però en una línia que a mi em sembla molt esperançadora i políticament important– amb l'acord recent.

Però, en fi, per més –per més– arguments de solidaritat que s'esgrimeixin, ningú no entén de debò que a Catalunya es torni per via de la despesa pública el 67% del que es paga a l'Administració central; o que nosaltres rebem 77.378 pessetes contra 90.393 de la mitjana espanyola –parlo ara de les comunitats de règim comú– i 107.000 les comunitats autònomes més afavorides; o bé la gent no acaba d'entendre realment, al final, fins i tot a Madrid, a la resta d'Espanya –almenys en bona part– que el finançament autonòmic cata-

là més el finançament estatal dels ens locals sumi 112.028 pessetes i el del País Basc 204.969.

Bé, ara, si més no, tota aquesta batalla de l'IRPF ha servit perquè alguns més s'adonin d'això, i, en tot cas, perquè nosaltres, òbviament, no estiguem disposats, per exemple, que ens segueixin parlant de solidaritat de la manera viciada com moltes vegades es fa. Aquests són els números, aquests i altres per l'estil.

Després ha resultat que nosaltres i només nosaltres, que rebem 112.000 pessetes, o que en rebem només 77.000, o només el 67%, només nosaltres som insolidaris, egoistes, xantatgistes i alguna altra cosa, només nosaltres. I només nosaltres, a més, havíem de tenir el gest de responsabilitat desinteressada cobrant el 67% —la meitat que el País Basc i molt menys que qualsevol altra comunitat espanyola—, havíem de tenir el gest de responsabilitat desinteressada, fent de senyor, que havia de salvar Espanya de la ingovernabilitat. Tot això, senyores i senyors diputats, ha arribat a ser grotesc. I això, en aquest sentit, s'ha acabat. Aquestes actuacions, acceptar aquests plantejaments que són grotescos no pot seguir essent.

I bé, una de les coses que ha canviat és aquesta —una de les coses que ha canviat és aquesta. Per exemple, una paraula tan noble, tan necessària perquè el país funcioni, tan necessària perquè ens sentim, fins i tot, còmodes moralment nosaltres mateixos, com és la paraula «solidaritat» no es pot seguir utilitzant de la manera que s'utilitza.

He de dir —hem de dir—: si a Espanya hi segueix havent tanta gent que no sap combinar solidaritat —a la qual té dret i nosaltres hi venim obligats—, però no sap combinar aquesta paraula amb competitivitat, amb filosofia i moral de l'esforç i amb esperit de responsabilitat i autoexigència, Espanya serà sempre un país de segona, anant bé. Pot tenir un moment brillant, de bromera, el pot tenir; pot tenir un cop d'efecte, però, a l'hora de la veritat —no Catalunya, no—, Espanya flaquejarà.

De fet, algun dels discursos últims del president del Govern està molt en aquesta línia, de dir un toc d'atenció en aquest sentit. Mirin, tinguin clar, no he dit tot això per demanar una nova revisió del finançament; hi ha l'acord que hi ha sobre l'IRPF; durant els dos anys propers no n'hem de tornar a parlar si és que es compleix el que s'ha pactat, és clar, i no se'ns retalla el que puguem guanyar amb l'IRPF per un altre conducte; mentrestant es farà a nivell d'Estat el llibre blanc, cosa que respon a una vella petició del Govern de la Generalitat i de Convergència Democràtica i d'Unió Democràtica.

I ens convé, ens convé que es faci això, perquè també hi hauran sorpreses quan analitzem, per exemple, el que són els serveis mínims; hi hauran sorpreses. Hi haurà qui tindrà sorpreses quan es vegi en la línia dels serveis mínims què cobra, quins diners rep de l'Administració central un minusvàlid català i un que no és català, un escolar català i un que no és català, un vell català i un que no és català; també hi haurà sorpreses; val la pena que tot això es faci. Però —ho repeteixo— no dic això ara per parlar la mà i demanar una no-

va revisió. Dic això perquè la mentalitat que de vegades inspira al reclamació de solidaritat és, ella mateixa, primer insolidària, segon autocomplaent i, a més, ineficaç, sobretot de cara als mateixos que vol defensar i de cara al conjunt de l'Estat.

Bé, de cara això que dèiem de la nova situació, una de les coses que també ara se'n parlarà amb molta més claredat és això, el fet diferencial, la força del fet diferencial. Una altra cosa és el pes que Catalunya té en el conjunt de l'Estat; no em refereixo al pes d'uns quants diputats ni a cap altra circumstància conjuntural; Catalunya, des de la seva personalitat nacional, que vol dir rotundament catalana —d'aquesta Catalunya que som sis milions, entenguem-nos, ni un menys—, des de la seva pròpia visió econòmica, social i política, des de la seva realitat, des de la seva mentalitat d'avui és una peça determinant en el conjunt de l'Estat, i hi ha qui ho entén —i hi ha qui ho entén.

I durant els anys vuitanta potser hi ha hagut molta gent, a Espanya, que ha cregut —passat l'ensurt dels anys de transició: què farà, què passarà?, un cop passat això—, doncs, ha entès, ha pensat: «El paper de Catalunya podria ser marginal i molt condicionat. Els practicants del *seni* i a fer bondat.»

Bé, això no és així, no és així ni en el camp polític, ni en el camp econòmic, ni en el nacional, ni en el de l'estructura de l'Estat; i és molt important que es vegi que en el camp nacional tampoc no ho és perquè, així com durant els últims tres mesos la negociació de la Generalitat i de Convergència i Unió ha tingut dos temes principals sobre la taula, que eren la cessió de l'IRPF i la modificació, si més no inicial, de la política econòmica espanyola, ara la negociació que hi ha sobre la taula, que és prioritària, és la negociació autonòmica. És a dir, i encara que, més que res més per qüestions d'agenda, no s'hi ha donat encara tot l'impuls que calia, però sobre la taula hi ha el Pla únic d'obres i serveis, per exemple, que és una antiga conquesta de la Generalitat, que ha estat amputada durant els darrers anys i que voldria dir, per a ús intern català i per a ús extern, que el Govern de la Generalitat i Convergència i Unió en faran a nivell català i extracatalà un dels seus objectius més importants. Perquè nosaltres no podem permetre que ara resulti que tinguem menys que el que havíem tingut en el moment de la Generalitat provisional, i per tant, per a ús intern de Catalunya i per a ús, evidentment, també extern, vull dir, aquest és un d'aquells objectius en els quals no podem aplicar el *seni*; això que quedi clar i que es transmeti això a qui s'hagi de transmetre.

Pla únic d'obres i serveis; o bé, per exemple, la negociació sobre l'atribució a la Generalitat de la condició d'administració executiva ordinària de l'Estat, policia autonòmica, nomenament de secretaris, interventors, notaris; traspàs de recursos humans de l'Administració de Justícia; promoció turística, etcètera. De tot això, en l'única cosa a la qual s'ha pogut arribar a un acord —ja he dit que, a més, en bona part per manca de temps i perquè hi ha hagut altres coses més urgents— ha estat en el nomenament de secretaris i interventors municipals, que és una competència que havíem estat

reclamant des de l'aprovació de la Llei d'Administració local i que ara, molt tard –val a dir-ho–, però que ara hem aconseguit.

Bé, jo puc comprendre perfectament que alguns de vostès, que m'han sentit dir moltes vegades que el camí nostre havia de ser la negociació, la pressió política, etcètera, doncs, ara els ho torno a dir i s'ho mirin amb un punt d'escepticisme. Però, en tot cas, jo el que els vull dir és que aquest serà el nostre camí. Ara, això sí, evidentment, amb aquest clima polític nou i amb aquesta percepció nostra que hem de plantejar les coses d'una altra manera i que la força que tingui Catalunya i la força que tingui el Govern de la Generalitat i la força que tinguin els partits que donen suport al Govern de la Generalitat s'ha de fer servir.

Els anuncio que en aquesta línia el Govern de la Generalitat està preparant un document sobre el possible desplegament alternatiu de l'Estatut, que es basa bàsicament en tres punts: la pluralitat de desenvolupaments possibles de la Constitució, número 1; número 2, la contingència de les interpretacions del Tribunal Constitucional, i número 3, l'heterogeneïtat autonòmica com a principi constitucional. Nosaltres sabem –i, a més, el mateix Tribunal Constitucional ho diu molt sovint en les seves mateixes sentències– que les sentències podrien ser les que fa o unes altres que tinguessin en compte totes aquestes altres coses, tots aquests principis que els he estat anomenant.

És a dir, el plantejament és aquest: com quedaria l'Estatut si en comptes de la interpretació que ha prevalgut durant els darrers sis o set anys, les sentències haguessin estat més pro-autonomistes en general, per una banda, i per l'altra haguessin aplicat els criteris d'heterogeneïtat. I com es deixarà clar en el document que presentarem al Govern central, aquest plantejament portaria, sens dubte, a un aixecament general del sostre de totes les autonomies –per cert, sigui dit de passada, tots els nostres plantejaments de tipus autonòmic han tingut sempre una repercussió positiva sobre el conjunt de totes les autonomies–; representaria un aixecament general del sostre, però, a més a més, donaria a Catalunya, si s'aplica el principi d'heterogeneïtat, un estatut diferenciatiu, si s'aplica el principi d'heterogeneïtat i si s'actua d'acord amb el que és la realitat, la realitat històrica i la realitat d'avui; i aquest és l'estatut que volem i que ara novament reclamem.

Potser valdria la pena de fer un petit comentari, però l'hora, el cansament..., el cansament de vostès –m'imagino–, perquè jo no ho estic; però, en fi, un cert respecte l'hem de tenir, i gairebé la deferència fa que no vulgui ara entrar (*remor de veus*) en algunes altres qüestions com, per exemple, analitzar el perquè d'aquestes últimes campanyes de signe tan anticatalà que s'han produït darrerament, però com que és un fet poc positiu, doncs, no cal, i potser demà en el debat ja sortirà. Deixin-me, per tant, que vagi, per alleugerir, ràpidament, ja cap a la part final del meu discurs.

Volgudament, aquest discurs meu ha volgut entrar poc en el detall –ja els ho he dit molts cops–, i assumeixo per endavant les crítiques que vostès em faran sobre això. De-

mà, espero que podrem parlar d'una manera precisa d'alguns dels problemes que tenim plantejats i que ens preocupen a tots: les dificultats que passen els ajuntaments, per exemple, la necessitat d'una política de suport familiar, l'estat de normalització lingüística, la situació industrial en general i el cas particular de SEAT –no cal dir–, el tema de l'habitatge, les qüestions relacionades amb la seguretat ciutadana, etcètera; qüestions realment molt candents: els ajuntaments, la seguretat ciutadana, SEAT... Aquests temes i tots els que calguin.

Però avui –ho repeteixo– he volgut, fins i tot, diguem-ne, potser corrent el risc de posar-hi molt especialment l'accent almenys en la primera part del meu discurs, deixar clar que és absolutament essencial que fem arribar a la població una percepció clara de quina és la problemàtica que tenim.

Ara bé, passa que al mateix temps que els dic això jo els he dit al començament que entenia que Catalunya podria treure profit de la nova situació, si fèiem les coses bé. Ja ho vaig dir fa dos anys i ho torno a dir ara, i en canvi, després, durant el meu discurs he subratllat algun d'aquests aspectes preocupants, i fins i tot ho he dit amb cruesa perquè vull que s'entengui. Però, malgrat tot, segueixo tenint aquesta confiança, i, per tant, cal que els expliqui en què es basa, aquesta confiança; perquè altrament vostès podrien creure i el país podria creure que l'expressió d'aquesta confiança no és més que una afirmació obligada, d'estil gairebé, no?, d'optimisme oficialista, sense base i feta sense convicció. I jo crec que aquesta confiança té base, i en tot cas els puc assegurar –això sí que els ho puc assegurar– que faig aquesta afirmació amb absoluta convicció; això sí. Per tant, deixi'm-los dir amb què crec que, malgrat això, podem anar endavant i podem fins i tot, segons com, aprofitar la crisi que es produeix per guanyar posicions –relatives, s'entén, no pas absolutes; relatives.

Bé, tenim una bona situació geogràfica. Tot i el desplaçament que hi torna a haver cap al centre d'Europa, crec que la Mediterrània seguirà millorant el seu pes relatiu, i, dintre de la Mediterrània i en general del sud europeu, Catalunya té una situació de privilegi. Punt número 1.

Tenim una economia molt diversificada, i això és bo; amb insuficiència d'empreses grans, és veritat, però amb un conjunt considerable d'empreses mitjanes i mig grans de molta qualitat i una xarxa molt densa d'empreses més petites, de les quals moltes d'elles no són pas les menys competitives.

Tenim un bon turisme, i això ho hem de calibrar. Jo m'atreiria a dir que tenim un molt bon turisme; amb tots els problemes que pugui tenir, però els números són els números.

I tenim un sector de serveis no inflat ni parasitari, com de vegades tenen altres països, sinó que, en conjunt, està adequat a les necessitats productives del país.

Tenim una bona tradició empresarial, tenim una bona tradició obrera i tenim una mentalitat econòmica i social pròpia de l'Europa més desenvolupada, i això és degut –no és mèrit nostre, òbviament, de cap de nosaltres–, és degut a

haver-nos incorporat, ja en el segle XVIII, a l'evolució de l'Europa moderna, la qual cosa és un fet excepcional a tot el sud d'Europa. Això ens fa capaços d'entendre la competitivitat en un nivell més detallat, més microeconòmic, i això és bo. Tothom està d'acord avui que les dades macroeconòmiques seran, a Europa i on sigui, les que siguin, però que, en canvi, els països que aniran endavant són aquells que siguin capaços de defensar-se bé, dintre d'aquest marc més bo o més dolent, que siguin capaços de defensar-se bé en el camp de la microeconomia i en el camp del món de l'empresa.

I la veritat és que aquesta inseguretat general que hi ha —que hi és— i l'amenaça d'atur que pesa sobre..., no individualment sobre tothom, però sí sobre la societat, i avui concretament el fet que hem volgut dedicar o que hagi volgut dedicar el meu discurs a un altre aspecte, tot això emmascara un fet, i és que la indústria catalana està demostrant capacitat de resistència i de projecció internacional; té molts problemes, n'hi ha que tanquen... Evidentment, una part d'aquesta capacitat de resistència la fa reduint plantilles, això és cert, i aquest és del drama; però, més del que sembla, si ara tinguéssim temps per dedicar-nos-hi, veuríem que hi han més empreses de les que sembla, nostres, i en el camp industrial —no ja únicament en el camp turístic—, que estan defensant-se prou bé.

Tenim, a part d'això, les infraestructures bones, en conjunt; molt millorades durant els anys vuitanta. I tenim la ciutat de Barcelona —també transformada recentment—, que ella sola —ella sola—, per ella mateixa, ja representa un actiu extraordinari. Tenim això.

Tenim una base social àmplia, que dóna equilibri i seguretat al país. El país no és una piràmide invertida, més aviat al revés. Tenim una bona cohesió social; si ara la sabem mantenir, si la sabem mantenir enfront de l'angoixa de l'atur, per exemple, o si també la sabem mantenir enfront d'alguns atacs que potser hi tornarà a haver, i més intensos, doncs, de radicalització anticatalana, intentant crear problemes dintre de casa nostra, que això també hi pot ser —també hi pot ser— (*remor de veus*)..., però la veritat és que tenim avui una bona cohesió social i una bona convivència.

Tenim un conjunt d'elements de suport a l'economia de nivell europeu. I això, jo que..., i alguns de vostès, segurament, que de vegades acompanyen gent estrangera a visitar, doncs, per exemple, des del Laboratori d'Assaig o..., els ho diuen; no ho diem nosaltres, ho diuen: tenim un conjunt d'elements de suport a l'economia de nivell europeu, especialment de suport a la indústria.

Tenim fins i tot de vegades una oferta superior a la demanda; també ho hem de dir. Però, en tot cas, l'oferta hi és per a qui la vulgui utilitzar, de dintre o de fora; hi és. I el nivell de formació de la nostra gent oscil·la entre l'acceptable —és a dir, l'aprovat— i el francament bo; el nivell de formació de la nostra gent, en general, està entre l'acceptable i el francament bo.

Per altra banda, som una societat oberta i permeable, una societat que, en bona part, ha assolit l'objectiu de ser —i ja ho he dit altres vegades aquí mateix— allò que els nord-ame-

ricans en diuen una *welcome society*, una societat acollidora, integradora de gent, d'idees, de capitals i d'innovacions. Som un país amb bona qualitat de vida; som —i no exagero— un dels països amb més qualitat de vida d'Europa, i som un país amb sentit d'identitat i voluntat d'afirmació. De vegades hi ha qui diu que això pot ser un handicap; és a dir, de vegades sempre es presenta també en el camp polític —i abans ho hem dit—, doncs, que l'única manera d'anar endavant és no tenir-ne, de columna vertebral, i no és cert. N'hi ha alguns que parlen de l'entrebanc..., quan dic «columna vertebral», vostès ja m'entenen, vull dir, ser gent que no tingui idees pròpies, que tingui conceptes propis, que tingui principis propis; així no es va endavant, i al món, així, no es va enlloc —així no es va enlloc.

Hi ha gent, per exemple, que parla de l'entrebanc que representa la llengua; de vegades, per cert, amb dades molt falses, quan, per exemple, quan es diu que la Universitat de Barcelona, les universitats catalanes —perdó— es tanquen degut al tema lingüístic, i després, quan mires les xifres, per exemple, a nivell espanyol de quines són les universitats que utilitzen més el programa Erasmus, per exemple, i altres programes similars de la Comunitat Econòmica Europea, amb molta diferència, les universitats catalanes estan al davant. És clar, això —ho repeteixo—, n'hi ha alguns que parlen de l'entrebanc que representa la llengua, com si Dinamarca, posem per cas, o Noruega o Flandes, que són països petits, fossin països endarrerits, no?, i que reculen.

De fet, que Catalunya sigui el que és i disposi avui d'aquests actius per a lluitar contra les crisis, la conjuntural i l'estructural, les dues, aquesta crisi que jo crec que podem defensar-nos-en bé, com he dit abans, i potser, segons i com, doncs, treure algun avantatge relatiu, que això sigui així hi ha contribuït molt el sentit d'identitat i la voluntat d'afirmació; la consciència de ser un país amb una personalitat pròpia que ha de defensar i que només pot defensar amb la iniciativa. Tots ho sabem, els catalans, que no ens podem defensar a base, diguem-ne, del tancament en nosaltres mateixos. Defensar amb la iniciativa, amb l'esforç de qualitat, amb la creativitat. Jo sé perfectament, si vaig a fora, que si un dia vull fer ús de la meva condició de català ho he de fer millor que un altre, perquè jo, d'entrada, no sóc reconegut —ni com a president de Catalunya, en certs aspectes. Ho he de fer millor; s'hauran de fixar en mi per dir: «Qui és aquell que ha fet aquesta intervenció? Està molt bé això que ha dit. Qui és aquell?» «És el president de Catalunya.» «Què és això?» Bé. I això ens passa amb tot. De fet, el nostre poble es veu constantment obligat a aquest esforç de superació, i naturalment es veu també obligat a un altre esforç que és molt important perquè un país vulgui anar endavant, que és l'esforç de cohesió i l'esforç de convivència.

És a dir, per a molts pobles, el que s'és és un fet que no reclama esforç; no en reclama cap; porta l'etiqueta d'entrada, i el reconeixement el tenen d'entrada. En canvi, per a nosaltres, ser catalans i ser reconeguts com a catalans i poder anar endavant sí que exigeix esforç. I això, que té molts inconvenients, de fet, a la llarga, també té algun avantatge

important; és un repte constant que ens ajuda a anar endavant.

Vet aquí, doncs, per què crec que Catalunya pot superar la crisi, a condició –ho repeteixo– que siguem conscients del que passa, que no amaguem el cap sota l'ala. Jo diria que, per exemple..., jo comprendria molt bé que aquest Parlament, demà o quan fos, o ara en sortir, fes una crítica radical del meu discurs. La veritat és que ja hi compto; l'únic que els demano és que vostès facin el mateix esforç que he fet jo per explicar això d'una manera que vostès creguin que està millor, però no es limitin simplement a dir: «El president ha fet un discurs molt dolent.» Vostès facin-me el favor de fer aquesta reflexió també sobre quina és la realitat, perquè això és una condició... (*Remor de veus.*) Senyores i senyors diputats, com poden comprendre, si en aquest discurs jo he apuntat sobre aquesta qüestió que és l'exigència moral del país és perquè em sembla que és molt important;

simplement això. Si vostès creuen que això no té cap importància i que mereix, doncs, comentaris més aviat irònics, vostès demà ja m'ho explicaran, però voldria que vostès, això, ho tinguessin en compte.

Nosaltres podem superar la crisi, però a condició, primer, de saber què passa i, segon, de fer servir el que tenim de millor nosaltres, d'actuar d'acord amb la nostra millor manera de ser. I és per això, com els deia, que he dedicat el meu discurs a la crisi actual i a les exigències morals a tenir en compte si és que ho volem superar.

Bé, i és per això que els agraeixo –i els l'agraeixo doblement– la seva atenció.

Moltes gràcies.

El Sr. PRESIDENT: Moltes gràcies, senyor president. La sessió continuarà demà a les deu del matí.

Se suspèn la sessió.

(*És un quart de nou del vespre i catorze minuts.*)

